

AKTUEL ÆLDREPOLITIK

Landsbestyrelsesmøde, februar 2021

Ældre@Sagen

FEBRUAR
2021

I mange kommuner kan budgettet for 2021 til ældrepleje ikke dække det demografiske træk

Selvom kommunerne samlet set har afsat flere penge til ældreområdet i 2021 i forhold til 2020, så er det ikke nok til at dække den demografiske udvikling. Det viser kommunernes budgetter for 2021, som Danmarks Statistik offentliggjorde i januar, og Ældre Sagens egne beregninger.

I 2020 var kommunernes samlede budget til ældreområdet på 46,4 mia. kr., og i 2021 var det steget til 47,8 mia. kr. Når der tages hensyn til både prisudvikling og demografisk udvikling, viser tallene dog, at midler afsat til ældreområdet reelt er blevet reduceret med ca. 2 pct. Kommunerne har nemlig i 2021 budgetteret med udgifter til ældrepleje svarende til 169.507 kr. pr. 80+årig, mens de budgetterede udgifter pr. 80+årig var 173.044 kr. i 2020 (opgjort i 2021-priser).

På tværs af kommunerne er der store forskelle. I Ishøj Kommune er eksempelvis sket et fald i de budgetterede udgifter til ældrepleje på 9,7 pct., mens Stevns Kommune har haft en stigning på 10,4 pct. Ældre Sagen har udtrykt bekymring over, at der i mange kommuner ikke er skabt rum til forbedringer i ældreplejen, for der er brug for en genopretning efter mange års udhuling.

Lyntest på plejehjem

Ældre Sagen har i flere medier rettet kritik af, at lyntest ikke langt tidligere er blevet taget i brug på landets plejehjem. Lyntest kunne have haft en stor betydning i kampen mod smittespredning, hvorfor Ældre Sagen flere gange har foreslået hyppig og systematisk test af både plejepersonale og pårørende – særligt i efteråret og op mod jul, inden man havde mulighed for at vaccinere.

Senest har vi udtalt os om emnet, da det primo februar kom frem, at KL i en dialog med Sundhedsstyrelsen i december havde været med til at få nedprioriteret lyntest af plejepersonale. En ting er, at den mobile testkapacitet ikke var tilstrækkelig, men dette burde ikke have ændret i de sundhedsfaglige prioriteringer. Vi har udtrykt stor utilfredshed med denne nedprioritering og fremhævet absurditeten i, at man på den ene side taler om ”at passe på de ældre og sårbare” og på den anden side nedgraderer plejehjem fra en førsteprioritet til en ottendeplads.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Genåbningsplan

Ældre Sagen har i forbindelse med en velkomstpakke til den nye ældreminister Astrid Krag udtrykt vores forventning om, at der snarest kommer en plan for normalisering af livet på landets plejehjem.

I takt med at majoriteten af plejehjemsbeboere og -personale har fået deres anden og sidste vaccination, må vi nødvendigvis spørge, hvornår og hvordan ældre og deres pårørende igen kan se hinanden under mere normale forhold.

I Ældre Sagen bakker vi naturligvis op om, at en genåbning skal ske på sundhedsmæssigt forsvarlig vis, men samtidig understreger vi igen, at de stramme restriktioner har store menneskelige omkostninger i form af bl.a. savn, sorg og ensomhed. Der er snart gået et helt år, hvor plejehjemsbeboere har været underlagt strammere restriktioner og været frataget rettigheder i endnu højere grad end det øvrige samfund. Det er tid, som mange af de ældre slet ikke har; derfor er der behov for handling og en klar plan nu.

Vacciner

Vaccination mod COVID-19 har fyldt meget i medierne og blandt vores medlemmer. Ultimo december gik processen i gang med vaccination af plejehjemsbeboere og frontpersonale. Vaccination på plejehjem foregik forholdsvis gnidningsfrit, og det er vores oplevelse, at det har været velorganiseret og effektivt. Det forventes at omkring 93 pct. af alle plejehjemsbeboere er færdigvaccineret indenfor de kommende uger.

Der har til gengæld været store udfordringer med vaccination af målgruppe 2, som er personer, der fra kommunen modtager både personlig pleje og praktisk hjælp. Denne målgruppe har selv skullet bestille tid til vaccination og har oplevet store udfordringer med at navigere i den information, man har fået fra myndighederne. Dette skal sammenholdes med, at der har været få ledige vaccinationstider. Ældre Sagen skrev til KL, Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen, allerede inden man gik i gang med at vaccinere gruppe 2, at man burde vende processen rundt for denne målgruppe, så man fra kommunes side havde koordineret vaccinationstider for målgruppe 2 og 3, i stedet for at svækkede borgere selv skal kæmpe med at få bestilt tid.

Ældre Sagen har i forskellige medier gentagne gange påpeget de udfordringer, som mange ældre oplever, og har sat fokus på behovet for bedre information, flere lokale

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

vaccinationssteder, større systematik og information om, hvem der er omfattet af målgruppe 5 (personer i særlig risiko for alvorlig sygdom), udfordringer med Sundhedsstyrelsen afgrænsning af målgrupper m.v.

Kommunerne har via en bekendtgørelse pr. 1. februar fået adgang til informationer om de borgere, der visiteres til vaccination af Statens Seruminstitut. Dette giver kommunerne mulighed for at kontakte borgere med henblik på at sikre, at de har fået bestilt tid. Mange kommuner er gået i gang med at ringe til borgerne, men det er ikke alle, og det er ligesom på mange andre områder afhængigt af, hvilken kommune man bor i.

Udover problemer med afgrænsning af målgrupper og bestillingsprocesser har bekymringer vedrørende de forskellige vacciners effektivitet fyldt meget. Ældre Sagen har i såvel medierne som til sundhedsmyndighederne opfordret til at målrette de mest effektive vacciner til de mest sårbare grupper.

Sundhedsstyrelsen anbefaler nu, at COVID-19 Vaccine AstraZeneca® fortrinsvist bliver et tilbud til personer under 65 år uden øget risiko for alvorligt forløb med COVID-19. Ældre Sagen er positive overfor denne udmelding, selvom det er et dilemma, at nogle ældre dermed vil komme til at vente yderligere på at blive vaccineret.

Uvildig undersøgelse af dødsfald på plejehjem

Et flertal i Folketinget har krævet en uvildig undersøgelse af håndteringen af Corona på plejehjem set i lyset af det høje antal dødsfald på netop plejehjem.

Ældre Sagen bakker op om en tilbundsgående undersøgelse, ikke mindst med tanke på at uddrage vigtige erfaringer fra den nuværende håndtering med henblik på de kommende bølger af epidemi, der desværre ikke er usandsynlige. Forløbet siden marts 2020 har været præget af bl.a. manglende værnemidler, sen implementering af test, mangelfuld kommunikation om retningslinjer. Det er også vigtigt at få identificeret, hvordan smitten er kommet ind - og har spredt sig på - plejehjemmene.

Pensionistrabatter – offentlig transport

Den 17. januar 2021 trådte de nye vilkår for pensionistrabatter på offentlig transport i Østdanmark i kraft. Den nye model, der blev politisk vedtaget i august 2020 efter drøftelser med bl.a. Ældre Sagen, medfører bl.a., at prisen på pensionistkortet – også

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

kaldet mimrekortet – stiger fra 595 kr./kvartal til 890 kr./kvartal. Samtidig indføres som noget nyt en 25 pct. pensionstrabat for brug af rejsekortet på alle rejser i tillæg til de ca. 20 pct. rabat, der gives for rejser uden for myldretiden. Endelig indføres frem til 2023 en midlertidig spærretid på brug af mimrekortet. Den gælder i tidsrummet 7.00-9.00 for busser, lokaltog, tog og metro i hele dækningsområdet samt i eftermiddagsmyldretiden fra kl. 15.00-17.00, hvor kortet ikke kan anvendes i DSB-tog i hovedstadsområdet.

De nye vilkår har været omtalt flere steder. Eksempelvis i Dagbladet Politiken, hvor Ældre Sagen har udtrykt glæde over, at det fysiske mimrekort består, men samtidig bekymring for prisstigningerne på op til 50 pct., der særligt vil ramme de økonomisk hårdest stillede pensionister.

Debat om retten til fravalg af genoplivning

Alle partier i Folketinget er blevet enige om at give habile, svækkede ældre mulighed for at fravælge genoplivningsforsøg ved hjertestop. Der skal dermed en lovændring på plads, og der skal oprettes en digital database, hvor man kan registrere sit ønske. Ældre Sagen har bidraget til en temadebat om emnet i Altinget, hvor vi bl.a. pointerede:

- Der skal være lige så nem adgang til registrering af ønske for ikke-digitale borgere.
- Registret skal sikre nem, hurtig og sikker adgang til den enkeltes beslutning for det personale, som skal efterkomme fravalget.
- Det skal sikres, at de svækkede ældre borgere, der ikke er i kontakt med kommunen, gives den samme ret til at fravælge genoplivningsforsøg. Det gælder fx de 73.000 svækkede ældre, der ikke får hjemmehjælp, selvom de har brug for det.
- Arbejdet skal hurtigt sættes i gang – svækkede ældre har ventet længe nok på retten til at sige nej til genoplivningsforsøg.